

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Kedden September' 23 -dik napján, 1817-dik esztendőben.

Belgium.

Egy Belgiumi újságban, melynek neve: *Journal de la Flandre orientale et occidentale*, 's az írója *Buscher Wilhelm*, ilyen tikkely jött volt ki ezelőtt vagy két hónapokkal: — Debrü úr a' Martinique szigetén lévő (Frantzia) Gondviselő (Inspektor), minekutánna a' maga hatalmát által hágtá; és onnét sok Frantziatiszteket oly szín és fogás alatt, hogy Bonaparténak jó akarói, vasra veretvén, Frantziaországba haza küldött volna, úgy ítélt (Párisban) a' Ministérium, hogy a' politika kívánnya, hogy ezen Debrü úr helyébe a' nevezett szigetre más Gondviselő küldetessék, 's a' *Quotidienne* már ki is hirdette vala, hogy *Esmangard* volna helyébe kinevezetve mint Martiniquei Gondviselő. A' mondott Ministériumtól azonközben nem soká oly parantsolat ment a' Párisi újságírókhoz, hogy ezen tárgyról több emlékezetet ne tegyenek. Erössitik, hogy mivel Debrü úr ezen Frantzia plántatartományban egy idegen (Anglus) Ország-lószékre nézve igen hasznosan gazdálkodik, tehát a' volt a' Lord Wellington kívánsága, hogy ez a' Gondviselő hagyatassék meg a' nevezett szigeten. *Ez a' kívánság elegendő vala arra, hogy Debrü úr ebben a' tisztességes hivatalban meghagyattassék.*

Ezen tikkelyért pert indított Lord Wellington az újságíró ellen. A' Lord Prokátora azt hozta fel a' Vádoló-Aktá-

ban, mint indító okot, hogy *Rágalmazás és Megbántás légyen úgy írni le Hertzeg Wellingtont a' közönség szeméi előtt, mint a' ki a' Frantzia plántatartományok' belső gazdálkodásához befolyást gyakorlana.* Ehez képpent azt kívánta a' nevezett Prokurator, hogy az újságíró a' megbántó rágalmazásnak nagyságához képpent, büntetésben tiz ezer Hollandus Aranyokat fizessen a' Hertzegnek; hogy a' per által okoztatott költséget is fizesse meg; hogy ez az ítélet 2000 nyomtatványokban tétetessék közönségesé; 's hogy végezetre a' Hertzeg a' 10,000 Hollandus aranyokat, a' maga emberszeretőségével megegyezőleg arra a' célra fordíthassa, a' melyre néki tettzeni fog. —

A' Törvényszék a' folyó Sept. 6-dikán kimondotta az ítéletet. Hertzeg *Wellington* elvesztette a' pert. Az ítélet-tétel ekképpen jött ki: — „Meggondolván, hogy az a' tikkely, mellyet az újságíró kiadott, semmi olyan tselekedettel nem vádolja Hertzeg *Wellingtont*, a' mellyért ő valamely büntetést vagy megjobbítást érdemlő üldöztetésnek, vagy pedig a' polgárok megvettetésének és gyűlölségének kitéttethetne; hogy az említett tikkely nem mondja azt, hogy Hertzeg ő Urasága tudta; hogy Debrü úr, mint Martiniquei Kormányozó, a' maga hivatalával valami ellenkezőt követett volna el; hogy, ha szintén feltétetődne is, hogy ő Urasága a' Hertzeg kívánta volna, sőt hogy ezen kívánságát ki is nyilatkoztatta

volna, hogy Debrü úr a' maga hivatalában hagyattassék-meg, ez a' kívánság így sem egyéb, hanem tsak valamely hatalmas ajánlásoknak lehetett a' resultatum-jok, mellyekkel megegyezőleg ő a' Nemes Lord előtt, éppen más szinnekkel rajszoltathatódott-le, mint a' kérdésben lévő tikkely kifejezi; hogy, ha szintén a' Nemes Lord azért kívánta volna is a' Debrü úr megtartatását, hogy ő a' nevezett plántatartománybéli gazdálkodást valamely idegen Országlószékek jóval megegyezőleg folytatta, tsakugyan ez a' feltétel sem sértené-meg telyességgel a' Nemes Lord betületét, mivelhogy lehet valamely plántatartományban valamely idegennek hasznával megegyezőleg gazdálkodni a' nélkül, hogy az anyaország javával szükségképpen ellenkezőleg kelljen azzal gazdálkodni, sőt hogy ez a' megjegyzés nagyon igaz, hogy minden Országlószékek hasznos legyen az idegeneknek az ő plántatartományaiba édesgettetése a' kereskedésre nézve; hogy a' Nemes Lord' hősi tselekedetei, az ő megkülönböztetett tulajdonságai és nagy hirtelű neve őtet minden ilyen álatsonyság eránt való gyanú ellen megoltalmazták; 's hogy az ő egész világ előtt esmeretes ditsósége őtet sokkal feljebb emeli minden efféle kettős értelmű Prokatori *allegálásoknál* — mind ezeket meggondolván az Itélőszék, elútasítja ő Uraságát Wellington Hertzeget maga elől, és őtet a' per által okoztatott költségnek is megfizetésére ítéli, de azonban az újságírónak *Buscher* Urnak azon kívánságát is visszaveti, hogy az ő költségét és kárvallását a' Hertzeg visszatéríteni tartozzék, azért, minthogy az ellene fételt panaszt nem lehet rágalmazónak tartani, minthogy a' panaszló tsak az újságban elő fordult tikkelynek értelmét bótátotta megítélés végett Törvényszék' eleibe.

L o n d o n.

A' Kurirban ilyen nevezetes fenyege-

tőzés találtatott Sept. 6-dikán az Amerikai Spanyol Insurgensek ellen: — „Ha meg talál valóságosúlni az alább következő tikkely, úgy nem soká vége fog lenni a' mi Déli Amerikai prédáló hajók eránt való neutralitásunknak. *Anglia* meg nem fogja szenvedni soha, hogy az ő zászlai büntetlenül gyalázattal illetessenek, vagy pedig hogy az ő kereskedő hajói oly tengeri ragadozóknak prédájivá legyenek, kik azon szín alatt, hogy a' szabadságért tusakodnak, más nemzeteknek függetlenségét veszedelmezhető zabolátlanságokat követnek-el. Keserit, vagy sőt inkább bosszankodásra indit benünket, hogy azt halljuk, hogy annak a' prédáló hajónak hajóslegényei, melly a' mi *Alligator* nevű hajónkat megtámodta, nagy részint Anglusok voltak; 's egyik közzülök valaha, mint hajós legény úgy szolgált egy hadi hajónkon. Az *Alligator*ot illető történet így adatik elé egy tudósításban: —“

„A' Kapitány *Asthon* vezérlése alatt *Londonbol* Szent Vincent felé evező *Alligator*ot, Julius' 5-dik napján egy prédáló hajó, melynek 7 ágyui és 86 emberei voltak, 's a' melynek gyaníthatóképpen a' Buenos-Ayresi tengeri-diszón nevű hajónak kell lenni, megtámodta, 's holmijének egy részétől, nevezetesen a' rajtalévő krumplitól, bortól, és zabtól megfosztotta. Ugyan ezen prédáló hajó tíz nappal ez előtt egy Spanyol hajót is elfogott 's *Buenos-Ayres* felé útnak indított. A' hajós legények beszéllették továbbá, hogy ugyan ők azelőtt, hogy a' Spanyol hajóval találkoztak volna, két napokkal, egy Anglus Brigget is megtámodtak, 's addig ágyuztak reá, míg mindenestül fogva a' rajta találtatott emberekkel együtt el nem süllyedett.“

A' *Times* nevű újság azonközben a' Ministeri Kurirnak mind ezek mellett a' Déli Amerikai insurgensek ellen való 's mint látszik méltó bosszankodásá-

mellett is azt erőssíti, hogy ezen insurgenseknek egy Generálisa, mint Agens, még most is osztogatja a' pénzt és segédelmet azoknak az Anglus tiszteknek, a' kik arra elajánlják magokat, hogy az Insurgenseknek szolgáljanak. A' Birminghami fegyvertszínhelyénél számos puskát alkudtak hasonlóképpen az insurgensek' számára, 's egy *Skótziai* igen híres Seborvos arra határozta magát, hogy a' maga kedves patriotájához *Mac-Gregor*hoz mennyen *Amelia* szigetére. Úgy hallik, hogy még *L. Cochrane* sem tette-le az eszét, arról, hogy nem soká' a' Déli Amériki insurgensekhez vegye útját.

„De már tsakugyan rút dolog, így szoll a' Kurir, a' mit a' *Times* újság-levelekben olvasunk, ha tsakugyan igaz talál lenni, a' tudniillik, hogy ez az Amériki Agens folytában osztja a' pénzt és egyéb segédelmet azon Anglus tiszteknek, a' kik arra veszik magokat, hogy az insurgensekhez mennyenek szolgálni. Mi azt kérdjük, hogy mitsoda jussal tselekedheti valamely személyt, hogy egy oly országnak lakosait, melly egy más országgal békességben él, arra buzdithassa 's ingerelhesse, hogy ennek rebellis lakosairól magokat ösztözettsatolják, 's ily módon a' két Státusok között egyenetlenkedést gerjesszenek. Mi mélyen megilletődni az által, ha számosan találtatnának oly tisztjeink, a' kik ily módon eltsábittatván, katona betsületünket úgy meggyaláznák, hogy azoknak a' többi szentsevadászóknak tsatázó pajtásainkka legyenek, a' kik, mint minden principium nélkül való emberek 's Európának kihányt salakjai, az Amériki zászlók alá futottak, tsak azért, hogy a' világ' jelenvaló békességese ideje alatt is kielégítő eledelt találhassanak a' magok alacsony és zabolátlan hajlandóságaiuknak.“

De p t f o r d b a n nem régen egy 13-évesztendős gyermek magát egy fára felakasztván, 's ötlet egy leánytestvére on-

nét levágván, ez elment az előljárókhoz 's azt kívánta, hogy néki adják ki azon juttalmat, melly a' törvény által az ilyen jó tselekedetért határoztatva van. De nem nyerte meg kívánságát, minthogy tsak a' testvérét vágta-le.

Eszaki Amerika.

Ezen Szabad Státusban oly nagy és buzgó elragadtatással viseltetnek némelyek a' Déli Amériki insurgensek' ügyeránt, hogy a' Ney-Yorki, *Rugles Hubbard* nevű fő Itélőbíró a' hivatalát letette, 's *Morgiana* nevű Brigg'hajóját felfegyverkeztette, hogy a' *Mac-Gregor*' segítségére mennyen véle. Ez egy igen gazdag ember. —

Az Ország' hajóépítő műhelyeiben is nagyon forrani kezdett a' munka. A' munkabavételre volt hadi hajók, siettséggel megkészítették, 's más újak vétettek munkába. *Rodger* és *Decatur* nevű Comodorok, mint Biztosok kirendeltettek, 's Ney-Yorkba megérkeztek, hogy a' munkát igazgassák.

Déli Amerika.

Az a' *Jose-Cortez-de-Madariaga* nevű Spanyol Patriota, kit a' Spanyolországlószék Anglia küzbenjárására a' Ceutai fogsághol kibotsátott, 's a' ki azolta Amérikába menvén *Margarita* szigetén a' *Venezuelai* Országlószéket organizálta, nem rég Uj-Spartából egy próklamátziót botsátott világ' eleibe, melyben közönségesen megköszöni az Angliai Régens Princznek, a' Parlamentumnak, 's a' száraz és tengeri Anglus vezéreknek, hogy néki a' hazájába való visszamenetelre módot szolgáltatottak, hogy ott az új Szabad Státusnak boldogságát és ditsőségét előmozdithassa.

Béts.

Felsőges Urunknak 's Asszonyunknak *Szebenbe* lett érkezését így írja le a' *Siebenbürger-Bothe* nevű újság:

Szeben September 6-dikán. — Most másodsor jelenik meg *Ferentz Császár*

Városunknak falai között. Még Korona örökös volt akkor, mikor 1788-ban ez előtt 29 esztendővel volt szerentsénk Felséges személyéhez. Mostani megjelenését Felséges Életpárjával 12-öd fél óra-kor jelentette a' harangszó, 's a' nép' örvendező lármája. Már a' Kerület, vagy a' Szék' szélén készen várták ő Felségeket mind a' Belső mind a' Külső Városi Tanácsnak több tagjai számos Birtokosokkal a' szomszéd Helységekből, kiktől forró öröm kiáltások és ének zengedezések által köszöntve jöttek közelébb városunkhoz. Előttök azokból a' helységekből való ifjak lovaglottak, mellyeken keresztül kellett utazniok. A' *Groszau* hegyen egy Diadalmi-kapu volt a' gazdasági eszközökből felállítva, melly alatt az Ország útja két oldalán sorba állott népség' örvendező kiáltásai között menvén el, éléb-beni késérőivel egész *Nebbendorf*on innen haladtak ő Felségek. Itt 40 nemzeti viseletbe öltözködött ifju polgárok vették által az elő-lovaglást, a' kotsi mellett pedig több Nemes Urak, és Tisztviselők lovaglottak. A' város kapuján kívül minden rendü emberekből álló néptsoport várakozott. Különösen pedig sorba el voltak ott rendelve az árvagyermekék, minden valláson látó Oskolai Ifjuság, a' polgári katonaság, az egész papság, és az ide való Magistratus. Ez az utolsó elérkezvén a' Császári Vendégek, egy szép Diadalmi kapu előtt által adta ő Felségének a' Császárnak, a' Város' kultsait, mellyeket ő Felsége ismét vissza adott. A' leg szívesebb érzésekkel fogadtatván ő Felségek bementek a' Város' nemzeti zászkal díszesített kapuján a' Városba. Zúgtak a' harangok, 's harsogtak a' Vivátok mind addig míg tsak a' B. Brukenenthal

Háznál rendelt szállásokra nem értek. Itt a' Fő Generalisság a' polgári és katonai Tisztiselők, és a' Szász Universitás tisztelettel fogadta ő Felségeket. A' házba való felmenetelnél 24 egyformán öltözködött Leányok állottak az alsó gráditson, kik virágokat szórtak, fenn pedig a pantzélba öltözött ifjak, kik mindketten különös verset adtak által. A' Fogadási tisztelettételeket érzékenyen vették ő Felségek. Délután Fels. Urunk szüntelen dolgozott, Fels. Asszonyunk pedig minden katonai, Kamerális, és polgári Tisztviselőket, minden vallásu papokkal együtt magának bemutatattott. Estre egy több mint 100 gyakorlott énekesekből álló Kar ő Felségek szállása előtt amaz esmeretes: *Isten tartsd meg Ferentz Császárt* — éneket elénekelté, és a' városnak kivilágosítása végezte az ezen napi tzeremoniákat.

Az Erdélyi Nagy Fejedelemségbéli Kormányozószeáknél Valóságos Tanácsos M.gos Cs ed ő László urat, Provincia-lis Cancellariusó, egy M.gos *Cserai Elek, Halmágyi István, 's Heydendorf Corrád András* Kormányászéki Titoknok urakat, ngyan ezen Kormányozószeáknél Valóságos Tanácsosokká —

Továbbá, Tek. *Földvári Mihály* Kükülő Vármegyei volt Fő Biró, *Betegh Gábor* Torda vármegyei Fő Biró, *Kakutsi János* a' Királyi Táblánál számfellett való Assessor, és *Sala Samuel*, Kormányászéki Concipista Urakat, a' Királyi Táblánál Valóságos Assessorokká —

Végezetre Mélt. *Béldi István* Provincia-lis Adjunctus Commissarius Urat, Fogarasi Kapitánnyá kinevezni, kegyelmesen méltóztatott ő Cs. K. Felsége.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Sept. 19-ik napján 308 $\frac{1}{4}$ — 20-dikén 309 $\frac{1}{4}$ — 22-dikén 308 — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Miskoltzról September 11-dikén 1817.

Ma és tegnap adódott nekünk az a különös szerentsénk, hogy szeretett és tisztelt Ferdinánd Kir. Fő Herczegünket, Magyar Ország' Fő Kommandirozóját 's a többi Városunk kebelében legelőször tisztelhattuk. — Ezen alkalmatossággal Tekintetes Borsod Vármegyének Rendei a' lehetőségig kimutatták, melly igazán tudják a' Felsőleges születési Rangot beülni; 's miképpen törekednek azon, hogy egy Uralkodó Házból származott Fő Herczeg, és Bajnok-Vezér eránt, a' Nemzettel, és ennek az ő Királyi Fő Herczega' vezérlése alatt Vitézkedő Fijaival eleitül fogva, 's szakadatlanul tapasztaltatott kegyes hajlandóságáért, és jótetteiért tartozó háládatosságokat megbizonyíthassák. Tudniillik előre a' maga útján tudokra adatván a' tisztelt Rendeknek az, hogy ő Királyi Fő Herczega a' tegnapi napnak éjjelén meg fogna Megyebeli Mező-Kövesd Városába érkezni, oda egy díszes Deputatiót a' végett küldöttek, hogy e' részben vett örömeiket ő Királyi Fő Herczega előtt jelentse-ki. Mellyet is azon Deputationak képében annak Szószollója Fő Tisztelendő Egrí Kanonok 's Miskoltzi V. Esperest, és Plébános *Greskovits Ignátz* Ur a' maga ide *) zárt ékes Beszédje által megtévén, egyszersmind ő Királyi Fő Herczega' a' Megye' szívében, Miskoltz Városában, szíves ohajtással való váratását tudtára adta. Az honnan Miskoltz felé vévén ő Királyi Fő Herczega a' maga útját, a' közben lévő Státióin ismét más Deputationak hasonló megtisztelése által fogadtatott. — 'S ezen két rendbeli Deputatióktól kísértetve folytatott útjában, a' Miskoltzot megelőző harmadik határnál eleibe rukkolt ő Királyi Fő Herczega' a' Nemes Vármegye zászlójával egy, a'

körül belől lévő Fő és közép rendű Nemesekből, 's Magnásokból is, az időnek rövid volta'hoz képest, tsinosan és jeles számmal öszve állított Banderiom. Mellynek rész szerént az ő Királyi Fő Herczega' kotsija mellett, rész szerént pedig előtte tartott lovaglásával, Miskoltz Városának határára jutván ő Királyi Fő Herczega', ottan elkezdetett, és ő Királyi Fő Herczega' a' szállására lett viteléig többé meg sem szünt Vivatozások, és mozsarak' durrogásai között folytatja útját a' Városnak széléig. A' holott az ő Királyi Fő Herczega' a' idvezleni kívánó Városi Magistratus kedvéért megállapodván, ennek rövid megköszöntése, és ki-gyes elfogadása után, onnan helyebb nedülván; helyesti egy és két óra között el érte ő Királyi Fő Herczega' a' szállásául rendeltetett Nemes Vármegye Házát. Mellyben a' gráditsnál feles számmal Reá várakozott, 's kettős falat (Spaliert) formált Statusok között ezektül, és az ő Királyi Herczega' a' volt Hadi Fő Tiszt Uraktól kísértetve, a' Fő Ispányi kidisz-sított szállásra vezetett. Itten Telk. Megyebeli Fő Notarius *Palóczy László* Ur a' körül állott Rendek' nevében, **) az alább feljegyzett rövid, de velős, 's a' Statusok' érzését kifejező Beszéddel fogadta és tisztelte ő Királyi Fő Herczega' a' mellyet ő Királyi Fő Herczega' a' maga kegyelmes megelégedésének kijelentésével méltóztatott Magyar nyelven viszonozni. — Ezután pedig a' jelen volt Statusok kérésére ő Királyi Fő Herczega' a' Maga kísérvével, a' bent lévő Nemes Katonásá' Fő Tisztjével és az itt megtelepedett számos Pensionatus Katona Tiszt Urakkal a' Vármegye Ház Palotájába által menvén, 's abban ő Cs. Kir. Fel-ségének felfüggesztve állani szokott ké-pét virágokkal körül koszorúzva találván, ottan, a' Megyebeli Nemességnek egye-

által való költségén készített ebédhez ül-
ni méltóztatott. Melly ebédlés alatt a'
Mozsarak folyvást durrogtak; egyszers-
mind pedig ő Császári Kir. Felségének,
Fő Hertzezi Vendégünknek, Nádor-Is-
pányunknak, 's az egész Királyi Háznak
életiért a' poharak ürítették: mellyet ő
Királyi Fő Herczagsége is poharának a'
Statusokért való elköszönésével viszonz-
ni kegyelmesen méltóztatott. — Az ebéd-
nek végezetével ő Királyi Fő Herczagsége
felső hivatalbeli czéljához képest a' Ns.
Katonaságnak vizgálását vévén munkába,
a' napnak hátra lévő részét ezzel, 's az itt
lévő Kaszármának, és Katona Ispotálynak
gondos meg szemlélésével, némely köz ka-
tonák kvartélyainak is megjárásával, 's
egyéb hivatalos foglalatosságokkal töltö-
tte-el: a' kvartélyos katonákat lehető rö-
vidséigekről 's fogyatkozásaikról, úgy,
mint szintén a' kvartélyt adó gazdákat is
a' katonák ellen elő adatható panaszai-
ról tudakozni és a' katonáknak kenyereket
is megköstolni méltóztatván. — Végre
mind ezeket azzal a' Nemzetünk eránt
viseltető kegyes vonszódásának 's ritka
kegyelmének kimutatásával fejezte be,
melly szerint nem gondolván nem tsaka'
jelen való napnak, hanem az egész meg-
előzött éjtzakának is, a' szüntelen tartott
útazásnál fogva a' Kir. Fő Herczagsége ál-
tal szenyvedetti terhével; fáradt Testé-
nek immár szükségessé válhatott megpi-
henésétől még egy arra megkivántatott
fél órát az itt ekkoráig tsak egy tsekély-
szinben játtzani szokott Nemzeti Theatra-
lis Társaság által, ennek haszna mellett
a' Helybeli Katona Ispotályban találtató
Betegeknek is javára, és egyszersmind
az ő Királyi Fő Herczagsége tiszteletére
elő adatott Játék darabnak szemlélésére
és az alább ide csatolt 's az ő Cs. K. Fel-
sége képeinek megvilágosittatása mellett
***) elénekeltetett karéneknak kegyelmes
jó tettése kimutatásával való meghalga-
tására, elszakítani 's fordítani: és így

mind a' Játszó Társaság ezen Felséges
megtiszteltetésbeli méltó örömenck, mind
pedig a' rendkívül való számmal oda he-
gyülve volt diszes Publicum váratlanul
nyert meglegedése legforróbb 's leghat-
bátosabb kijelentésének nyilván való je-
leit tapasztalni méltóztatott: — Melly
példátlan, és a' Nemzet által soha elnem
felejthető nagy kegyelméért 's a' Nemze-
ti Theatrom Barátjai, leg főképen pedig
annak ezen T. N. Vármegyétől rendel-
tett Directiója által háláadatos örök em-
lékezethen tartatandó nemes tettért, 's
példaadásért, kövesse ő Kir. Fő Herczag-
ségét azon Directionnak úgy mint szintén
a' szegény Magyar Nemzeti Játszó Tár-
saságnak részéről is, az a' szivbéli Jöki-
vánás, mellynek kiáltozásai között ő Ki-
rályi Fő Herczagsége ma reggel ezen Vá-
rost el hagyta!!!

* * *
*) Felséges Királyi Fő Herczeg
Magyar Hazánk Fő Kommandirozója
Kegyelmes Urunk!

A' Felséges Austriai Házhöz minden-
kor hív Magyar Nemzetnek nagy öröme-
re vala az, midőn a' Birodalom megtar-
tásért Kir. Fő Herczagségedet a' Mar-
mezején a' Magyar Ezeredektől körül vé-
ve a' közönséges Hódoltatók ellen Bajno-
ki bátorsággal hartzolni látta.

Nevekedett ezen Magyar Nemzetnek
öröme, midőn az áldott Békesség' bekö-
vetkezése után, Felséges Urunk, Királyi
Fő Herczagségedet, M. Hazánk' Fő Hadi
Kormányozójának kinevezni méltóztatott.

Különössen ezen Megye TT. Rend-
jeinek öröme nagyságát, míg a' minap
ki nem fejezhette ezen Deputáció, midőn
Kir. Fő Herczagségedet éppen ezen Me-
gyebéli Mező-Kövesd Várossában a' T.
Rendek nevében fogadni, tisztelni, és üd-
vözleni vala szerentséje.

Hát abból származó örömét ezen Me-
gye T. Rendjeinek hogyan fejezze ki ugyan
ezen Deputatio?' hogy K. Fő Herczagsé-

ged már ezen esztendőben másod ízben is felséges jelenlétével ezen Megye T. Rendjeit megvizasztalni méltóztatik?

Méltán örvendez az egész N. Megye K. Fő Herczagséged szerentsés közelítésén, 's nyuglatatlanul várja minden Kor, Kar, Nem, és Rend a' Megye Fő Városába mennél előbb leendő szerentsés megérkezését — mert

Kir. Fő Herczagségedben egy olly Austriai Princzet, a' Nagy Theréziának, olly Onokáját, Felséges, néhai Mária Ludovica szeretett Császárnénknak, néhai Rároly Ambrus kedvelt Primásunknak olly Testvérét van szerentséje tisztelni, a' ki Nemzetünk nyelvét folyvást beszéli, köntössét betsüli, Fiait a' Mars Mezején a' győzedelemre személyessen vezeli.

Tartsa meg a' Seregek' Ura Királyi Fő Herczagségedet Bajnoki ditsösségében, az Austriai Ház' minden ellenségeinek retentésére, Magyar Hazánk' szerentséjére, minnyájunké, de különösen ezen N. Megye Rendjeinek örömére számos esztendeig erőben 's egészségben, boldogítsa minden feltételeiben, terjessze Hérosi nagy Nevét a' következő évekre, hogy késő Onokaink is ditselkedhessenek halhatatlan nagy nevével.

Tekéntetes Deputatio! nints már egyéb hátra, hanem hogy Nemzetünket, Megyénket, Magunkat, adózó 's hartzoló fiainkat Kir. Fő Herczagségének Gráciájába alázatossan ajálván, késérjük mennél előbb a' Megye Fő Városában várakozó TT. Rendekhez, miandenütt örömmel, 's Vivát kiáltásokkal.

*) Felséges Királyi Örökös Fő Herczagség Hegyelmés Urnk!

Az Igasságtalanság előzi meg; — a' Nemzetek Atka pedig kíséri azoknak zászlóikat; kik győzni tsak azért akarnak, hogy hódoltassanak, 's magok tételetlen Ditsösség szomjúhozásának, a' Isendességben éltt népek fenekestől felforgatott Boldogsága omladékain meggyújtott újabb 's újabb áldozatokkal hizekedhessenek;

— Ellenben, a' Katonai Borostyán Keszorúk Disze, még a' késői századokban is Ditsösséget sugározik azokra, kik a' Világon pusztitvakóborló Tamerlánoknak fogai közül kiütik a' prédát 's veszedelemmel fenyegettetett Királyokért és Hazájokért a' Beisület' mezején való Bajnoki tusakodásaik közben vérrel verejtékezvén; a' K. Szék 's a' Haza megszabadítói Ditső nevezetével méltán megajándékoztattak.

Az a' Borostyán-Ág, melly Felséges Királyi Fő Herczagségednek, a' Diadalommal és Ditsösséggel megkoszorúzott Austriai Zászlók alatt volt hartzolása közben, több helyeken, jelyesen pedig a' Neckerai Sántzoknál, a' Warschau berontott Lineáknál, 's az 1815-dik Esztendőbeli győzedelmes Táborozás alatt, Felséges Királyi Fő Herczagségednek homlokára füződött; nem a' Hódoltatásnak, hanem az Europa köz ügye meghartzolásának, 's a' régölta számkivetett Békesség' fegyverrel lett vissza szerzésének, Erdem jutalma lévén; a' mái nap, mellyen Borostyán Vármegyének Státusai és Rendjei, Királyi Fő Herczagségednek Felséges szemllyében, egy a' Birodalom 's édes Hazánk külső Bátorságáért őrt állott, és álló Felséges Bajnokot személyesen tisztelhetnek, reájok nézve közönséges öröme napja lett.

Jól tudván mi azt, hogy a' Virtust háládatossággal tisztelő Hazánknak vagyunk és lesznek, mind Liviusai, mind Homerussai, kik a' valódi Vitéz Tetteket az érdemekhez mérséldett Iró-Tollal feljegyeztetve, az Emlékezetnek által adándják; a' Felséges Királyi Fő Herczagséged Katonai fényes Virtusai' magasztalásában bővebben ugyan be nem bótálkozunk; mindazonáltal abból eredett Hazáfiui hártartalan örvendezésünket nem lehet ki nem nyilatkoztatnunk, hogy Népei Boldogságáról Atyaiképpen gondoskodó legjobb Királyunk, a' maga Törvényes Királyához, és Constitutiójához örökre hirt Magyar Nemzetnek polgári és katonai dol-

gái főbb Kormányozását a' Felséges Uralkodó Házból származott Fejedelmi Virtusokkal ékeskedő két Felséges Fő Herczegekre bízni méltóztatván, ezen két Felséges Fő Herczegektől a' legfőbb Uri szolgálat, 's a' Haza Java és Boldogsága elővitelében valamint eddig, úgy ezután is ditsősséges következéseket várhatunk; — E' felett, nem lehet, hogy édes elragadtatással ne magasztaljuk egyszermind azt is, hogy Felséges Királyi Fő Herczezséged a' Magyar Nemzetet annak nyelvét, öltözetét szokásait, 's Katona fiait, gyenge Ifjúságától ólta különösen kedvellén; 's a' fiait és jobbágyait voltaképen esmérni, 's Magát is velek megesmértetni kívánó ama Nagy József Császárnak is ditső nyomdokait követvén; az Országban való útazása közben böltsen vizsgálódó szemével mindeneket Maga szemlél-meg; 's a' dolgot oda vezérleri törekedik, hogy a' hosszas Táborozások nyomorúságai alatt meglankadt Katona, Honnyában magát nyugodja-ki jutalom gyanánt és alkalmasan éljen; — de az ötlet tápláló Földmivelő könnyebbségére is, méltó figyelem legyen. — Midőn tehát

Felséges Királyi Fő Herczezséged előtt, alázatosan azért esedeznék, hogy Felséges személye és Virtusai eránt viseltető mély tiszteletünk kiöntését kegyelmesen fogadni; — ezen Megye Rendit kegyelmében — a' Felséges Királyi Fő Herczezséged Hadi Fő Kormányozása alatt vitézkedő Fiainkat, Hazafitársainkat, rájok eddig is bőv mértékben kiárasztott hathatós pártfogásában — a' három oldalról is öszve folyó katonai nagyobb utak mentében lakozó; 's ennél fogva sok viszontagságokkal küszködő szegény Adózóitokat könnyörületességgel is mérsékelt Igasság szeretőségében megtartani méltóztatson; buzgó szívvél óhajtjuk, hogy a' Seregeknek Ura, Felséges Királyi Fő Herczezségedet, hosszú élettel, állandó Boldogsággal, virító Egésséggel áldjameg; 's majd a' késő maradék is tisztelje Felséges Királyi Fő Herczezségednek nagy nevét, az alatt az emlékezet Oszlop alatt, mellyet Felséges Királyi Fő Herczezséged, Magának, Virtusaival önnön Maga emelt, 's mellyet, a' védelmezett Haza', és Emberiség' igaz Háládatossága' forró könnyhúllatásai öntöznek.

(**) *A Nemzeti Theatralis Társaság által elénekeltetett Karének.*

1. Hogy a' Magyar, a' Felséges Királyi Háznak Híve,
'S buzgó érte erőltetést nem szenvedő szíve,
Minden lépései
Régi, 's új tettei
Ennek megbizonyítói,
Tudják jó, 's rossz akarói.
2. Hát még akkor ha látja, hogy egy Királyi Csemetę,
Különösen szit ő hozzá, 's Bajnok is mellette,
Oly nagy imádása,
Mellynek nintsen mássa.
Mindent tesz a' Magyar ezért,
Sőt kész érte ontani vért.
3. Ilyen Felséges Ur jöve most a' mi kebelünkbe,
'S ezt az igaz érzést hozta magával szívünkbe,
Ennek tiszteletet,
Teszünk Idvezletet.
Tartsa meg, kérjük az Eget.
Ezt a' NAGY LELKŰ HERTZEGET.

* * *

Buda Sept. 18-dikáról. Az idevaló Német újság ilyen érzékeny előadással írja-meg ö Cs. K. Herczegasszonyosságának a' Palatinusnének véletlen halálát: „Hivatalunknak egy legfájdalmasabb kötelességét teljesítjük ma, midőn Olvasóinknak nemes érzéseit olly szomorú hírrel kell megsebesítenünk, mellynek alig lehet párját találni. Minckutánna ö Cs. K. Fő Herczegasszonyosága *Hermine*, Országunk' Palatinusának igen kedves Életpárja e' f. hónapnak 14-dikén Vasárnapon, már nap virradta előtt, váratlan a' közelgető szülésnek jelenségeit adta-volna, végre elkövetkezett dél tájban 12-ődfél és 1 óra között a' szülés is. Orvosi és Bába segítség várta kószon e' reménytelen történetet. A' legszörnyűbb fájdalmak állottak elő, mellyeket a' Természet törvénye összekötött az Anyává való létel' körülállásával. A' Felsőleges szenvedő kettős gyermeket hozott a' világra, még pedig elsőben egy Leány, későbbben pedig egy Fiú Princzet. Mind a' kettő életben, friss, és tökéletesen egészséges volt; de ezen két gyermekek' születésének órája majd hirtelen halálnak órájává vált az életre legméltóbb Édes Anyára nézve. Minden orvosi segedelem mellett is meghodolt a' ki meritett természet azon borzasztó görts összehuzódási fájdalmaknak, mellyek jóval előbb kezdődtek, és mindég jobban nevedtek, míg a' halál a' tusakodásnak végét nem szakasztotta. Nem merjük egész szomorú nagyságában, azt a' veszteséget melly egy olly személynek kimulásából származik, ki az élet' legkellemetesebb társasában, és minden földi boldogságnak birásában, a' leg szeretetre méltóbb férjnek a' leg kedvesebb rokonoknak karjaik között, és Hazánknak tisztelő szemei, s az emberiségnek várása elől éppen abban a' szempillantásban ragadtatott el, midőn a' boldog házassági életnek édes reményégeit maga nem is látta betelley-

sedni, hanem csak betelleyesítette. Mint-hogy ezt az időpontot koránt sem várták illy szaporán, és az idvezültt Fő Herczeg Asszonynak Édes Anyja *Amalia*, *Anhalt-Bernburg-Schaumburgi* Herczeg Asszony a' megboldogultnak testvéreivel egyetemben látogatása által azt megakartta édesíteni: erre nézve tehát ö Cs. Kir. Fő Herczegsége a' Palatinus tisztelt Napa Asszonyának elébe elútazott. Azok a' sebes posták, kik a' Felsőleges Vendégeknek eleikbe küldettek, majd hirtelenséggel a' legfélelmesebb szomorú követekké lettek, kiktől valaha azoknak borzadni kellett. Ö Cs. K. Fő Herczegsége a' Palatinus Hétfőn e' Hónap' 15-dikén délután 5 $\frac{1}{4}$ órakor érkezett-meg a' Felsőleges Látogatókkal együtt ide a' Nagy-Szombati úton. A' kised Fő Herczeg Asszony, és Herczeg mind ketten egészségesek és elevenek, és már Hétfőtől fogva szopnak Dajkáiknak mellyén. Mára vagy holnapra vagyon megkereszteltetések határozva.

A' mi pedig különösen a' szülésnek körülállásait illeti, így adja elő azokat a' *Bétsi Újság*: Jelen voltak szüntelen Kir. Fő Orvos Dr. *Pfisterer*, és a' Bábaságnak Professora Dr. *Birly* Urak, Bábaasszony *Schliknével* együtt, és melly belátással, szorgalmatossággal, és készséggel minden lehető segítséget elő vettek; a' szenvedő Fő Herczegasszonynak fájdalmait enyhíteni; de az iszonyú rángatózások meggyőzték a' természetet, bár melly hathatósan segített is az. 14-dikben dél előtt 11 órakor Dr. *Birly* úr látta, hogy egyébként nem lehet segíteni, hanem bizonyos arra a' végre rendelt eszközökkel kell a' magát mutató gyermeket el venni, a' mi szerentsésen meg is történt. Leány volt ez a' Herczeg kised, és egészséges. De ismét egy második gyermek is mutatta magát. Egy kevésé tsendesebben látszott az első szülés után a' Fő Herczegasszony lenni; hanem csak igen kevés ideig tartott ez az

állapot; mivel a' rángatózások újra el kezdődtek, és mind inkább inkább nevedtek erejek. Egy óra felé a' második gyermek is, egy Fiu Herczeg, hasonló szülésegítő eszközökkel hozatott elő, mi a' az első, és szerentsésen ment végre ez az Operatzió is. Mindazáltal haszontalan volt minden Orvosi iparkodás, — a' fájdalmak nem szüntek; sőt nagyobbodtak szüntelen, míg délután másod fél óra tájban a' Fő Herczegasszonyt egészen el nyomták, és örökre el altatták. Valamit tsak az emberi tudomány, és mesterseg tehet, azt mind megpróbálták ezen alkalmatossággal; de a' természet egészen megszűnt a' segítő eszközökkel együtt munkálni.

A' Fejedelmi tsetsemőknek megkereszteltetése, 18-dikára; 's az idvezült Fő Hertzegné meghidegült tetemeinek a' Pesti Reformatusok' gyülekezete' temploma' kriptájába való betétetése, 20-dikra vala határozlatva.

* * *

Ő Cs. Kir. Fő Herczegsége Országunknak Palatinusa mind inkább megmutatja azt, hogy a' Magyar Nemzet eránt szíves szeretettel viselte'ik. Mind azok a' Hazai Intézetek, mellyek akár tsak tsíraban vagynak meg, akár pedig már virágoznak is, kedvesek az ő szemei előtt. Fényes jelenlétével boldogítani, 's helybehagyásával élleszteni azokat édes foglalatossága ő Cs. Kir. Fő Herczegségének. Éppen e' folyó Hónap 12-dikén délelőtti 9 órakor indult vala el ő Cs. K. Fő Herczegsége Nyitra Vármegyében Űrménybe, hogy az itt virágjában lévő Mezei Gazdaságát Mélt. Gróf Hunyady ő Nagyságának megtekintse.

Különösen Felső Magyar Országának beutazását vette vala tzelba. Eperjesről Bártfán által a' Szepességre szándékozott menni. Innen Szomolnok és Rosnyó városain keresztül akart vissza térni, és ennek a' Hónapnak végével Budán lenni.

A' hosszas háborúk után be állott közönséges Békességnek több édes gyümöltsei között gyönyörüséggel tapasztaljuk és érezzük azt, hogy Hazánk kebelében is sokkal nagyobb a' Tudományok gyakorlásában való tűz ezekben a' tsendes esztendőekben, mint az előtt. Mindenfelől hallik az a' kedves hir, hogy mostanában a' Tanulóknak száma öregbedik. A' mian annyival inkább tsudálkozni lehet; mivel kívált az idei Oskolai esztendő a' Tanulókra nézve is igen mostoha volt. Mind a' nagyobb mind a' kisebb városokban rendkívül drága volt a' tartás, szörnyen megdrágultak a' tanulásra megkívántató dolgok is. De mind e' mellett is nem hogy fogytak volna a' tanulók, sőt még inkább szaporodtak. Nevezetesen a' Pesti Piaristák Gymnasiumában kiváltképpen számosan voltak azok. 670-en tanultak mind öszve a' legutolsó Laistrom szerint abban ezen hozzánk legközelebb eső fél esztendőben. Nem volt a' tanulóknak száma a' Budai Fő Gymnasiumban is kisebb az idén mint az elébbeni esztendőben, sőt a' Laistromok bizonyítják, hogy itt is nevedett az. Mind öszve 375 tanulók találtattak öszve itten. És hogyha ezen két szomszéd városokban az idén nevedő Gymnasiumi Tanulókat mind öszve summázzuk, többre megy azoknak a' számok ezernél. Melly sok hasznos Tagjai válhatnak a' Köztársaságnak idővel tsak ezekből is?

* * *

Az Erlangai Physico-Medica Tudós Társaság Titt. Lenhossék Mihály urat, a' Pesti Kir. Universitásban Physiologia, és Felsőbb Anatomia Rendes Professorát, Esztergom Vármegyé Táblabiráját, a' Göttingai Tudós Társaság levelező Tagját, tudományos érdemei tekiütetéből külföldi Tagjai közzé felvette. Mellyre nézve már a' Diplomát a' tisztelt úrnak el is küldötte, és annak elfogadását Felső. Urunk is kegyelmesen megengedni méltóztatott.